

сліджень молоді», яка відбудеться 16 листопада 2022 року в м. Києві в онлайн форматі та має на меті дослідження учнями та студентами ролі та місця ЮНЕСКО у збереженні об'єктів матеріальної та духовної культурної спадщини народів світу. Завданнями юнацького форуму є висвітлення й апробація результатів досліджень, присвячених проблемам вивчення, збереження та популяризації унікальних пам'яток культури та природи Всесвітньої спадщини, що знаходяться в Україні та за кордоном.

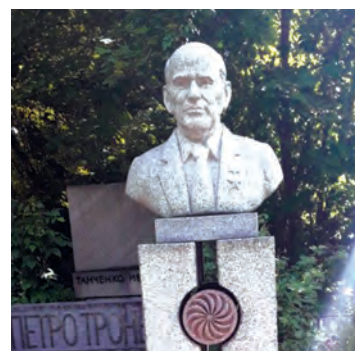
Краєзнавці, гуртуючи молодь довкола історико-культурних ідеалів, невпинно плекають інтелектуальне майбутнє незалежної України. Спільчани глибоко усвідомлюють, що рішуче просування нині, в умовах воєнного стану, світоглядних та гуманістичних цінностей у освітньому та культурному просторі формують інтелектуальну та духовну міць українського суспільства, а отже – невпинно наближають нас до Перемоги над віковичним ворогом нашого народу.

Світлана Архипова (м. Київ)

Вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ 2022 р.

*12 липня 2022 року Національна спілка
краєзнавців України оголосила лауреатів Премії
імені академіка Петра Тимофійовича Тронька,
Героя України, відомого вченого,
очільника Спілки в 1990–2011 рр.*

В умовах воєнного стану краєзнавці традиційно 12 липня 2022 р. вшанували пам'ять Петра Тронька (1915–2011 рр.). Від краєзнавчого загалу квіти до могили академіка на Байковому кладовищі поклала делегація Президії Спілки на чолі з її головою, членом-кореспондентом НАН України Олександром Реєнтом. У цей день було оприлюднено рішення Президії НСКУ від 17 травня 2022 р. про лауреатів Премії імені академіка Петра Тимофійовича Тронька, якими стали активісти краєзнавчого руху Київської міської, Івано-Франківської та Хмельницької обласних організацій НСКУ.

На Івано-Франківщині широко відомий фольклорно-етнографічний фестиваль «Покутські джерела», який проводиться у містах Покуття: Коломия, Снятин, Городенка, Тлумач, із історико-краєзнавчими конференціями, різноманітними етнографічними святами і виставками. Його організатором є *Гладій Василь Іванович*, який став лауреатом Премії імені академіка Петра Тимофійовича Тронька. В. Гладій – кандидат політичних наук, член Івано-Франківської обласної організації НСКУ, член комісії з нагородження лауреатів обласної премії імені Володимира Полека в галузі краєзнавства. У 2021 р. був співголовою оргкомітету з відзна-

чення 150-річчя від дня народження Василя Стефаніка с. Русів, з 2015 р. і до цього часу – перший заступник голови Івано-Франківської обласної ради.

Василь Іванович є автором ідеї написання і видання комплексних колективних монографій «Покуття. Історико-етнографічний нарис» (Львів, 2010), «Стефаниківський край Черемошу і Пруту... Снятинщина. Історико-етнографічний нарис» (Снятин – Івано-Франківськ – Львів, 2014). В. Гладій серед авторів науково-популярного історико-краєзнавчого видання «Уклін Вам, Задубрівці». Книга має п'ять розділів, її бібліографічний опис становить понад дві тисячі сімсот джерел. Окрім науково-архівних, бібліотечних матеріалів також використовувалися і матеріали жителів села. Зібрано десятки спогадів задубрівчан, сотні фотографій із родинних архівів місцевих жителів. Доробок В. Гладія в розвиток краєзнавства Івано-Франківщини є важливим і вагомим.

Значну краєзнавчу роботу на Івано-Франківщині проводить *Королько Андрій Зіновійович* – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка, член правління Івано-

Олександр Реєнт, Руслана Маньковська та Світлана Архипова біля місця поховання Петра Тронька на Байковому кладовищі.
12 липня 2022 р.

Голова НСКУ Олександр Реєнт та заступниця голови НСКУ Руслана Маньковська покладають квіти до могили Петра Тронька.
12 липня 2022 р.

Франківської обласної організації НСКУ. Президія Співки за поданням Івано-Франківської обласної організації нагородила А. Королька Премією імені академіка Петра Тимофійовича Тронька. Краєзнавець є автором понад 50 наукових і навчально-методичних публікацій; учасник понад 20 міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференцій.

Він є головним редактором колективних монографій «Покуття. Історико-етнографічний нарис» (Львів, 2010), яку відзначено дипломом на підтвердження першого місця, здобутого в номінації «Візитівка» на всеукраїнському конкурсі-рейтингу «Книжка року – 2010», та «Снятинщина» (Львів, 2014). Лауреат літературно-мистецької премії ім. Марка Черемшини в номінації «Література, науково-дослідницька робота» – її присуджено А. Корольку за участь у проведенні науково-теоретичних конференцій до 100-річчя ратуші та до 850-річчя Снятина; обласної краєзнавчої премії ім. В. Полека – за організацію матеріалів і видання книжки «Покуття. Історико-етнографічний нарис»; премії за кращу краєзнавчу книжку року. Лауреат кон-

курсу «Молодий вчений року» (2011) Івано-Франківської обласної державної адміністрації та обласної ради. Сферу наукових зацікавлень Андрія Зіновійовича складають не лише краєзнавчі дослідження, суспільно-політичні й етнокультурні процеси на Покутті, але й проблеми історичної науки в Галичині другої половини XIX – початку XX ст. У краєзнавця ще багато творчих планів на майбутнє.

Близько трьох сотень позицій налічує список наукових праць *Марчука Василя Васильовича* – доктора історичних наук, професора, академіка УАПН, завідувача кафедри політичних інститутів та процесів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», директора Прикарпатського центру політичних та євроінтеграційних досліджень, керівника «Академії європейської демократії», вченого секретаря секції філософії та історії Наукової ради Міністерства освіти і науки України, члена Експертної ради ВАК України. Ім'я Василя Марчука також серед лауреатів Премії імені академіка Петра Тимофійовича Тронька. Він є засновником історико-політологічного на-

пряму в українській політологічній науці з питань дослідження етнополітичних і етноконфесійних процесів у Прикарпатському регіоні, очолює наукову школу з етнополітології. В рамках цього напрямку підготовлено 15 кандидатських дисертацій і розроблено низку всеукраїнських і міжнародних проектів.

У полі зацікавлень Василя Марчука – проблеми політичної історії України, дослідження політичних еліт, етнополітичних та етноконфесійних процесів, національно-демократичних традицій державотворення. З-поміж наукових інтересів ученого на одному із чільних місць – питання історії становлення Церкви і духовності в Україні.

За активну краєзнавчу роботу, зокрема за видання історико-етнографічного нарису «Покуття», В. Марчук став лауреатом районної премії імені Леся Мартовича 2010 року. За його ініціативи та активної участі започатковано проведення культурно-мистецького Покутського фестивалю, засновано у м. Городенці Етнографічний музей Покуття, підготовлено до друку й видано у 2010-му історико-етнографічне видання «Покуття». Він автор ідеї та керівник авторського колективу про драматичну і героїчну історію Покуття.

За поданням Хмельницької обласної організації НСКУ лауреатом Премії імені академіка Петра Тимофійовича Тронька в 2022 р. став *Блажевич Юрій Іванович* – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних наук Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, член Хмельницької обласної організації НСКУ, Почесний краєзнавець України (2012).

У доробку Ю.І. Блажевича понад 350 наукових, науково-популярних і навчально-методичних праць історико-краєзнавчого та етнологічного змісту. Однак найбільш вагомим його праці пов'язані з дослідженням проблем історії духовно-релігійної сфери Поділля.

За останні п'ять років він видав серію різнопланових історико-популярних монографій, присвячених історії, духовності та етнології рідного краю, які за використанням широкої джерельної бази та введенням в обіг маловідомого матеріалу стали вагомим внеском в українську історичну науку та національне краєзнавство. Це, зокрема, його фундаментальні видання «Нариси історії православ'я Поділля-Хмельниччини (X – поч. XXI ст.)» (2017), «Подільське православне духовенство напередодні і в добу Української революції 1917–1921 рр.»

(2018)», «Народні ремесла і промисли, традиції і звичаї та обряди мешканців Поділля-Хмельниччини: історія і сьогодення» (2019), «Карально-репресивна політика нацистського окупаційного режиму на Хмельниччині (колишній Кам'янець-Подільській області) (1941-1944)» (2020), «Вони прославляли і прославляють наш край» (2021) та ін.

У жовтні 2008 р. Ю. Блажевича обрано до складу правління Хмельницької обласної організації НСКУ, а в жовтні 2009 р. – головою Хмельницької міської організації НСКУ. Він спільно з однодумцями і соратниками активно розбудовує міське краєзнавче товариство: утворилися потужні місцеві осередки у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії, Хмельницькому національному університеті, обласному краєзнавчому музеї, Хмельницькому інституті МАУП, Державному архіві Хмельницької області, Державному історико-культурному заповіднику «Меджибіж», обласній науковій універсальній бібліотеці, в інших коледжах та закладах культури.

Правління Хмельницької міської організації НСКУ і особисто Ю. Блажевич долучилися до розробки проекту і затвердження його обласною радою «Програми розвитку краєзнавства в Хмельницькій області на 2014-2020 рр.», у заснуванні серійного науково-краєзнавчого збірника «Хмельницькі краєзнавчі студії» (з 2014 р. і дотепер), що налічують вже 36 випусків (томів), кожен з яких присвячено діячам краєзнавчого руху, ювілеям відомих науковців і краєзнавців не тільки обласного центру, а й всієї Хмельниччини.

У 2018 р. міська краєзнавча спілка стала засновником громадської організації «Хмельницьке церковно-історичне товариство», керівником якого став Ю. Блажевич, що вже встигло видати чотири випуски своїх наукових праць з історії та сучасності релігійного і духовного життя Поділля-Хмельниччини.

Серед лауреатів Премії імені академіка Петра Тимофійовича Тронька *Падалка Олег Семенович* – член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та економічної освіти Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. Член спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій, голова спеціалізованої Вченої ради з педагогіки, член низки наукових, науково-методичних часописів та інших видань.

Краєзнавець активно розвиває освітянське краєзнавство. О. Падалка є знаним фахівцем у галузі економічної освіти і педагогічних технологій. Він є одним із фундаторів вищезазначених наукових напрямів і першопрохідців в Україні, а наукові концепції, які розробляє і відтворює О.С. Падалка, набувають все більшого визнання та актуальності. За останні два десятиліття в Україні фактично створена ним наукова школа з основ економічної освіти та економічного виховання студентів і учнів. Він обґрунтував положення щодо використання перспективних ідей вітчизняного та зарубіжного досвіду професійно-економічної підготовки педагогів професійної школи. Також науковець здійснює історико-педагогічний аналіз

становлення і розвитку професійно-педагогічної освіти з урахуванням професійно-економічної компоненти підготовки.

Він є автором понад 210 друкованих праць, зокрема 53 підручників, посібників, 9 монографій. Під його керівництвом захищено 28 кандидатських дисертацій та 3 докторських. Активно виступає в педагогічній пресі, публікує психолого-педагогічні розвідки, бере участь у численних наукових конференціях України з психолого-педагогічної тематики.

Національна спілка краєзнавців України щиро вітає лауреатів та бажає їм і надалі впевнено і твердо триматись на краєзнавчому фронті на благо українського народу! Україна переможе! Слава Україні!

Дмитро Омельченко (м. Київ)

заступник директора

Українського державного центру

національно-патріотичного виховання,

краєзнавства і туризму учнівської молоді

E-mail: center.patriotua@gmail.com

Роль краєзнавчих студій у процесах національно-патріотичного виховання молоді на сучасному етапі

Нагальна потреба в умовах військової агресії РФ проти України формуванню у молодого покоління стійких переконань щодо безперервності процесів боротьби українців за права на свою державу та національну ідентичність, формуванню у молоді важливих особистісних патріотичних якостей на прикладах самовідданого служіння своєму народові, бажання бути гідними наступниками великих борців за Україну, готувати себе до її захисту від ворогів стає все актуальнішою.

Сприяття цьому покликані краєзнавчі дослідження щодо місця і ролі в державотворчих процесах історичних постатей та регіональних лідерів, діячів духовної сфери життя українців у різні історичні періоди. Актуалізації героїчного чину наших воїнів-предків з часів княжої доби, а також інформації про життя і діяльність представників культури і мистецтва, освіти і релігії – велетів української духовності, чия діяльність в усі віки наповнювала українців високою

моральністю і вірою. Привернути увагу суспільства до постатей, чия віра, сила і талант можуть стати взірцем для наслідування молоддю у цей складний час були покликані краєзнавчі заходи Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, що проводилися у формі Всеукраїнських та регіональних (комплексних і профільних) експедицій, акцій, конкурсів, різноманітних за змістом конференцій тощо.

Зокрема, саме цьому була присвячена Всеукраїнська краєзнавча акція «В традиціях високої звитяги». Метою акції було сприяння вихованню патріотичних почуттів у дітей та молоді на переможних традиціях українського народу, його воїнів і бунтарів, громадсько-політичних лідерів, діячів освіти і науки, культури і мистецтва – усіх, хто своєю діяльністю наближав державність та незалежність України.

Прикладом ефективності застосування різноманітних форм виховної роботи у процесах